

Tõbede furnamine võib inimese leha ja meele-
 mõistust teiseks moonutada, iseäranis leitakse wähest
 haigeid, kes haiglikul luulemise wäl imelikult wigast
 endal arwawad olema. Mõnda on seda nähtud,
 kus üks ja teine ennast klaasist usub tehtud olema;
 mõni kardab, et käed ehk jalad klaasist on ja ei
 raadsi neid kuhugi panna; mõnel teisel on laululind
 pää sees, kaas, hiir, kon ehk muu elukas kõhus;
 mõnel neli ja wiis konna ühelorruga! Lapsi leitakse
 sagedast, kes palju süa tahtwad ja siiski äralõpewad,
 mis enamiste soolikade läbi sünnib. Mõnda kautab
 mõnikord lehm piima udarast, kui ta lojemata se-
 sugust rohtu juhub sööma, mis temale wiga teeb;
 ehk hobused wõiwad äkitselt otsa lõpeda, kui hooletu
 sulane üleliiga koormat peale paneb, ehk hoost soealt
 joodab, teise korra jälle palawal kuiwal aeral joot-
 mata jätab. Seal arwawad siis rumalad inimesed:
 et haige inimestele ja elajatele wigad peale olid pan-
 dud, et lapse kosumine ärawõetud on. Sortsid ja
 nõiad pidid kuradi abiga tööde, kas nõia:teraga ehk
 muul wiisil teele saatma. Teised olid kawalamad
 petised, ütlesiwad: meie wõime peale pandud ja
 tuulest tulnud wigale abi teha; meie paneme, kui
 tahate, weel raškema wiga sellele, kes teile kahju oli
 teinud. Nemad tegid mitmeid wiisi tempust, pobi-
 sesid sõnu wiina siise, mis haigele jua anti, ehk
 miiega teda pesti; mõnikord keedeti ka maarohtust ja
 anti haigele siise. Saab mõni haige aegamööda

wägewa elu-rommu läbi terweks, siis böldakse: se
 ehk se küla arst wai maa-tark on temale abi toonud;
 se ootab iga wigale wastust teha. Sedawiisi tuleb
 rumalate lori järel teisi weel rumalamaid, need ususi-
 wad, et mõnel maana, ja tuule-targal meelewalda
 on, misga nad nõia ja kuradi tööd tühjaks teewad.
 Kes neilt abi lähäb otsima, peab rohkest andeid
 wiima, raha maksma ja mõnikord weel teist tasumist
 tõutama, mis sügisel käte wialse. Neid kuulsaid
 tarkasi weetakse ühest kihelkonnast teisi, lunastatakse
 nende käest sõnu tööde ja wigade wasto, lastakse
 warga kaju wiina-pudelis näidata, Saksa wiha kül-
 lest wõta, kenne seest wälja ajada ja muid ime-
 tegust sünnitada.

Järwa-maal elas — mõni aastad teed —
 üks põdeja naisterahwas, kes tõeste uskus, et
 teine kuri inimene konnad tema siise oli läkitas-
 nud. Tema läks Rakwere ligidalle ühe kuulsa
 targa käest abi otsima. Tark ütles, kui tegija kaju
 wiinast näha oli saanud: „Sinu konnad on kolme
 abelaga kinni lõidetud, aga mina peastan sind siiski
 nende käest. — Tema andis naisele rohtu, mis naine
 teisel hommikul enne päewa tõusu siise pidi wõtma.
 Kui ta rohu peale pööritama, ehk ohsendama hakaks,
 siis käskis tark: pimedas nurgas ämbriose ohsendada,
 ämbri pealt riidega kinnikata ja tugewast wastu
 hoida, et wäljatulnud elukad enne ei peaseks, kuni
 arst senna jõuaks. Kõik sündis nõnda, kuidas ette